

Kooperatif üyesine ait taşınmazın icra yoluyla satışından elde edilen tutarın diğer üyelere ödenmesinin yönetim gideri karşılığı kapsamında istisna olup olmadığı hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	KURUMLAR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.45.15.01-125[49.01.03]-101
Tarih	17.08.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

MANİSA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Vergi ve Anlaşmalar Uygulama Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.45.15.01-125[49.01.03]-101

17/08/2012

Konu : Kooperatif üyesine ait taşınmazın icra yoluyla satışından elde edilen tutarın diğer üyelere ödenmesinin yönetim gideri karşılığı kapsamında istisna olup olmadığı

İlgide kayıtlı özelge talep formunuz ile, kooperatif ortaklarınızdan birinin kooperatifinize dava açtığı, üyelik aidatlarını ödemediği, karşılıklı açılan davalar nedeniyle kooperatif inşaatının bitirilmesinin ve dairelerin ortaklara teslim edilmesinin uzun zaman aldığı, mahkemede dava açan ortağınız ile yasal sürecin devam ettiği, kendisine biten dairelerden birinin tahsis edildiği, ancak söz konusu taşınmazın ortağınızın kooperatifinize olan borçları nedeniyle icra yoluyla satıldığı ve alacaklarınızın tahsil edildiği, diğer ortaklarınızın ise davalı şahsın üyeliği sebebiyle fazladan ödedikleri üyelik aidatı, mahkeme masrafları, inşaatın gecikmesi nedeniyle katlanılan maliyet artışları, fazladan ödedikleri kira bedelleri ve yönetim gideri karşılığı olarak ödedikleri paraların iadesini talep ettikleri belirtilerek, genel kurul kararıyla üyelerinize ödeme yapmanız halinde Kurumlar Vergisi Kanununun 5/1-i maddesindeki istisnadan

faýdalanıp faýdalanamayacağınız ve kooperatifinizin veya üyelerinizin herhangi bir vergi ve harç ödemesi gerekip gerekmediği hususunda Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 1 inci maddesinde kooperatifler kurumlar vergisi mükellefi sayılmakla birlikte, Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde, tüketim ve taşımacılık kooperatifleri hariç olmak üzere, kooperatiflerin ana sözleşmelerinde;

- Sermaye üzerinden kazanç dağıtılmamasına,
- Yönetim kurulu başkan ve üyelerine kazanç üzerinden pay verilmemesine,
- Yedek akçelerinin ortaklara dağıtılmamasına,
- Sadece ortaklarla iş görülmesine,

ilişkin hükümlerin bulunması ve bu kayıt ve şartlara da fiilen uyulması halinde kurumlar vergisinden muaf tutulacakları hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, yapı kooperatiflerinde yukarıda belirtilen şartların yanı sıra; kuruluşundan, inşaatın sona erdiği tarihe kadar yönetim ve denetim kurullarında, söz konusu inşaat işlerini kısmen veya tamamen üstlenen gerçek kişilerle tüzel kişi temsilcilerine veya Kanunun 13 üncü maddesine göre bunlarla ilişkili olduğu kabul edilen kişilere veya sayılan bu kişiler ile işçi işveren ilişkisi bulunan kişilere yer verilmemesi ve yapı ruhsatı ile arsa tapusunun kooperatif tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olması şartları da aranmaktadır.

Anılan Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde ise, kooperatif ortaklarının yönetim gideri karşılığı olarak ödedikleri paralardan harcanmayarak iade edilen kısımlar ile tüketim, üretim ve kredi kooperatiflerinin hesapladıkları risturnların, risturn istisnasından yararlanabileceği belirtilmiş olup hesaplanan risturnların ortaklara dağıtımının kâr dağıtımı sayılmayacağı hükme bağlanmıştır.

1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin "5.11.1. Yönetim gideri karşılığı olarak ödenen paralardan harcanmayarak ortaklara dağıtılan kısımlar " başlıklı bölümünde; "Bütün kooperatifler için ortakların yönetim gideri karşılığı olarak ödedikleri paralardan harcanmayarak ortaklara iade edilen kısımlar, risturn istisnasından yararlanacaktır. Yönetim gideri olarak ödenen paraların risturn sayılabilmesi için kooperatif tarafından üyelere iade edilmesi gerekmektedir. İade nakden olabileceği gibi hesaben de olabilir." açıklamasına yer verilmiştir.

Öte yandan, Gelir Vergisi Kanununun 75 inci maddesinin ikinci fıkrasında, iştirak hisselerinden doğan kazançlar menkul sermaye iradı olarak sayılmış, aynı maddenin parantez içi hükmünde ise kooperatiflerin dağıttıkları kazançların bu zümreye dahil olduğu, kooperatiflerin ortakları ile yaptıkları muamelelerden doğan karların ortaklara, kooperatifle yaptıkları muameleler nispetinde tevzii, kazanç

dağıtımı sayılmayacağı belirtilmiştir. Diğer taraftan, Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (6) numaralı bendinin (b-i) alt bendinde, tam mükellef kurumlar tarafından; tam mükellef gerçek kişilere, gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olmayanlara ve bu vergilerden muaf olanlara dağıtılan, 75 inci maddenin ikinci fıkrasının (1), (2) ve (3) numaralı bentlerinde yazılı kar paylarından vergi kesintisi yapılacağı hükme bağlanmış olup, anılan maddede yer alan yetkiye istinaden 2009/14592 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kesinti oranı %15 olarak belirlenmiştir.

Buna göre, kurumlar vergisi mükellefi olan kooperatifinizin 5520 sayılı Kanunun 5/1-i maddesindeki istisnadan yararlanabilmesi, sadece ortakların yönetim gideri karşılığı olarak ödedikleri paralardan harcanmayarak ortaklara iade edilen kısımlar için söz konusudur.

Dolayısıyla, davalı olduğunuz ortağınızdan olan alacaklarınıza karşılık icra yoluyla sattırılan konuttan elde edilen bedelin diğer ortaklarınıza; fazla ödedikleri üyelik aidatı, mahkeme masrafları, inşaatın gecikmesi nedeniyle katlanılan maliyet artışları, fazladan ödedikleri kira bedeli karşılığı olarak dağıtılması işleminin, 5520 sayılı Kanunun 5/1-i maddesinde düzenlenen risturn istisnası kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir.

Öte yandan, kooperatifinizce ortaklarınıza dağıtılacak kâr payları üzerinden Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin (6) numaralı bendinin (b-i) alt bendine göre gelir vergisi kesintisi yapılacağı tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026